Persbericht Crisiscel Cultuur: veel geld, weinig rel(ev)ance

Met de nodige verbijstering vernemen wij in de media dat cultuurminister Jan Jambon de extra middelen die hij krijgt om de noodlijdende culturele sector door de Corona-crisis te loodsen en te relanceren in overgrote mate wil investeren in bakstenen. Stuk voor stuk infrastructurele dossiers die in meer of mindere mate reeds een aantal jaren in de boekentas van deze minister zitten, en die nu onder het mom van de crisis opgepikt worden. Infrastructuurprojecten die zinvol en zelfs noodzakelijk kunnen zijn, maar voor ons niets met relance of crisisbeleid te maken hebben. Waar blijft het kader daarvoor?

De brede culturele sector staat in brand. Er is van relance nog geen sprake, enkel van overleven. Een groot deel van deze sector geniet nauwelijks of zelfs helemaal niet de bescherming van subsidies of een statuut. Velen kunnen door verloren inkomsten hun toeleveranciers niet langer betalen, vele kunstenaars hebben het opgegeven, vele jobs zijn reeds verloren gegaan. Middenin deze tweede golf en de grilligheid van een virus dat nog anderhalf jaar zal ingrijpen, dreigt voor velen de finale hakbijl. En terwijl we mensen, jobs, kunstenaars verliezen stelt deze minister dat we deze ongeziene crisis met een infrastructurele investering zullen doorzwemmen. Wie zal er straks die nieuwe tempels vullen? Dit is alsof we de horeca zouden redden door nieuwe cafés te laten bouwen of verbouwen.

De generieke maatregelen die de minister in juli voor het eerste noodfonds trof, waren een schot *naast* de roos. Een te complexe en te korte procedure zorgde ervoor dat slechts een deel van de geviseerde getroffenen bereikt werd. De overgebleven middelen moesten begin september dan maar rap-rap in een activiteitenpremie verdeeld worden, maar met een nieuwe virusgolf voor de deur was de keuze om een publieke presentatie tot voorwaarde te maken alweer een pijnlijk verkeerde inschatting. De premie staat inmiddels on hold. De minister zwaait in de media triomfantelijk met zijn noodfondsen, maar de realiteit is bitter: de noodfondsmiddelen misten doeltreffendheid en de helft van de middelen zijn nog niet eens uitgegeven.

Ondertussen blijven er op het terrein problemen met bepaalde federale steunmaatregelen met name rond het overbruggingsrecht voor zelfstandigen en de tijdelijke toegang tot de gewone werkloosheid voor zwaar getroffen freelancers. De getuigenissen die ons hierover sinds het begin van de crisis bereiken zijn ronduit schrijnend. De regierol die we van een minister van cultuur verwachten om hier de federale overheden tot actie aan te manen, hebben we tot op heden niet gezien. Het was dan ook zijn eigen partij die een aantal van deze maatregelen tot het bittere einde in het federale parlement bestreden heeft.

Het garantiefonds voor de audiovisuele sector is een goede zaak. Maar waar zijn gelijkaardige maatregelen voor andere, minstens even zwaar getroffen disciplines? Een coalitie uit de niet-gesubsidieerde podiumsector roept al maanden om een bankendeal of een overheidswaarborg. De faillissementen staan voor de deur, maar ook daar geen oplossingen.

De minister wil ook inzetten op digitalisering, maar volgens het verenigingsleven zelf is de keuze om een evenementenloket op te richten nu niet prioritair, en zijn er veel betere

manieren om de digitale kloof te dichten. Relance is volgens hen mensenwerk, waar blijven de investeringen in vrijwilligers en professionals die in deze moeilijke omstandigheden toch cultuur bij de mensen moeten blijven brengen?

We zijn uiteraard blij dat de minister de projectmiddelen heeft opgetrokken, al zijn de 7 miljoen extra (die er eigenlijk maar 3 zijn) in vergelijking met de 100 miljoen extra voor infrastructuur natuurlijk peanuts. Het is wel de enige beleidsactie die we als een volwaardige relancemaatregel kunnen bestempelen, voor een sector die nog minstens anderhalf jaar zal mogen pompen of verzuipen. Maar heeft de minister al bedacht hoe onze sector deze anderhalf jaar relatieve stilstand, met beperkte en wisselende publiekscapaciteit, deze projecten zal moeten plannen en produceren, laat staan presenteren? Welke maatregelen heeft de minister klaar staan om de cultuur volop zijn rol te laten spelen gezien de beperkingen die de sector nog minstens anderhalf jaar zal moeten navigeren? De stilte is oorverdovend.

Wij zijn er niet per definitie tegen dat de minister infrastructuurprojecten wil realiseren, zeker niet die dossiers die al jaren aanslepen. Als daar in tijden van crisis extra middelen voor gevonden worden, dan is dit een politieke beleidsbeslissing. Maar dit onder het mom van relance en crisisbeleid realiseren, en met middelen daarvoor bestemd, en zonder tegelijk een integrale en langetermijnvisie uit te rollen met concrete acties om de crisis ook op het terrein zelf aan te pakken, vinden wij slim geframed, maar niet effectief.

Morgen zullen wij in de commissie cultuur onze langetermijnplannen rond crisisbeleid en relance op tafel leggen. Deze plannen legden we eerder bij de minister op tafel, helaas vinden we er momenteel geen sporen van terug.

Initiatiefnemers (alfabetisch)
Artiestencoalitie, Corona Taskforce Belgian Event Sector, cult! netwerk cultuurhuizen, De Federatie, Lokale kunstoverlegplatformen (Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Kortrijk, Meetjesland, Mechelen, Leuven, Limburg en Oostende), Live Sector Overleg, Overleg Kunstenorganisaties (oKo), Vlaams Museumoverleg, in samenwerking met spelers uit de vrije niet-gesubsidieerde cultuur- en evenementensector.

De Crisiscel Cultuur is een coalitie van belangenbehartigers, kunstenaars en kunstwerkers, organisaties en instellingen uit de Vlaamse gesubsidieerde en vrije cultuur- en evenementensector. De Crisiscel Cultuur is een deeltjesversneller die met de verenigde krachten van verschillende actoren de brede cultuursector door de Coronacrisis wil loodsen.